

Передплата

на «РУСЛАНА» вноситься:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділі і руских свят о год. 6-їй пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 5 ул. Ліндого. — Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані візьмі від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Господарске товариство.

Дня 24-го с. м. вислано до Намісництва статуту для товариства: «Сільський Господар». Товариство се має задачу піднести господарство у всіх его галузях, а то рільництво, огородництво, садівництво і пасічництво. Яко терен операційний обіймає два судові повіти Броди і Олесько. Якими середствами наміряє «Сільський Господар» прямиувати до своєї цілі, виказує §. 4 статута, котрий звучить:

«Прилюдні відчити і виклади в школах, огородах, садах і пасіках і на вічах; теоретичне і практичне образованє рільників, огородників, садівників і пасічників; видаване і підпомаганє книжок і часописий о всяких галузях господарства; закладанє пасік, огородів і шкілок дерев овочевих; уряджуванє наукових вічів о господарстві і вистав плодів господарчих; посередниченє в продажи і закупні знарядів і продуктів, входячих в круг господарства і заложенє — о скілько на се позволить маєток товариства — господарської школи.»

Як бачимо, цілє хороша а средства обильні; дай Боже, щоби наше селянство порозуміло потребу такого товариства і численно горнуло ся в его члени. Час би вже, щоби нашого селянина збудити до самопомочи, котра лиш єдина его може довести до добробиту і добути з рук сільських глитаїв, які обсіли наше селянство, і яке не лиш не дозволяє ему продати свій продукт в чесні руки, але крім того засипає его ріжними машинами і насіннями, котрі виходять ему лиш на шкоду.

Товариство обіймає лиш не велику область нашої землі — а то два повіти Броди і Олесько, яко найбільше скомасованої під взглядом густоти населеня і доброты землі кваліфікуючої ся для госпо-

дарства у всіх его галузях. З часом через закладанє філій може оно розрости ся в густу сїть на цілий край, а скоро підобре его Ви. Духовенство і учительство, тоді закасує краєве подібне товариство, котрого діяльність межи селянами є майже ніяка.

Вкінці додамо, що статут підписали сьвященники Вс. ОО. Т. Дуткевич з Ціпок, Дорожинський з Висоцька, Купчинський з Кадлубиск, Гутковський з Ясенова, Ю. Дуткевич з Дубя, Цегельський з Голоскович, Лонкевич з Чехів, Туркевич з Поникви і Цебровський з Кутів. — Щастє Боже до розпочатого діла!

Справа національного образованя молодіжи в шкільній анкеті.

На пополудневім засіданю д. 27. с. м. сформулував ректор Кадпії відповідь на перше питанє квестіонара, уложеного кр. виділом і поставив яко цілє середньої школи, що она має бути самостійним закладом виховуючо-народним і має дбати про вихованє народної єспільности. Се дало причину др. Савчакови запитати анкету, як она розуміє вихованє народне з огляду на відносини в нашім краю, де маємо дві народности, припускаючи, що задля того, повинні бути в краю середні школи рускі і польскі.

На се запитанє досить непевну відповідь дав п. Дзєндзєлевич, висловивши, що він розуміє народне вихованє так, що друга народність (руска) не повинна бути гноблена, що вихованє і образованє має відбувати ся на основі природжених прикмет учеників і розуміє народність в дуєї історичної традиції т. є. в дуєї угрунтованої люблинської унією рівности народів польского і руского.

Задля того забрав голос для поясненя сеї справи сов. Барвіньський. Передовсім зазначив, що се може в перший раз до анкети, котра має на цілі поправу шкільництва, покликано

окрім заводових педагогів і учених також представителів другого чинника інтересованого — родителів. Хоч бесідник не має надії, щоби анкета довела на разі до позитивного вислїду, однак погляди, які тут висказано, причинять ся неперечно до того, що міродайнї круги будуть числити ся з голосом анкети. Відтак перейшов до піднесеного питаня народного вихованя і образованя. Бесідник зазначив, що наслідком розбудженя ідеї національности з початком сего столїтя, новїша педагогія заявила ся за народним вихованєм і образованєм. Сю засаду легко перевести в краях і державах з менше-більше одноцільною народностию, як Німеччина, Франція, Англія, Італія, але трудно се перевести в краях і державах мішаних що до народности, як Австрія. Бесідник є за народним вихованєм і образованєм молодіжи, хоч нині ще можна здібати людей, котрі жалують за тими, на їх погляд, ідилічними часами, коли ніхто не знав, хто Русин а хто Поляк, а так само коли бесідник в соїмі домагав ся утвореня нової рускої гімназії в Тернополі, довело ся ему почути, що се веде до сепаратизму.

В дальшій промові виводить бесідник, що сам язык викладовий ще не дає народного вихованя і образованя, що тут ще розходить ся о духа, який має бути в голові і в серцях молодіжи. Бесідник розуміє вихованє і образованє народне в нашім краю так, що польска молодіж має виховувати ся в народнім дуєї польскім, а руска — в рускім. Народний шовінізм не повинен бути впоюваний молодіжи, а треба її учити — своє любити а чуже шанувати. До народного вихованя може причинити ся в першій лінії наука рідного языка і письменства. Побіч свого рідного языка і письменства буде дуже хосенно для молодіжи знати язык і письменство побратимче, а се певно єсунє національний шовінізм. З тих причин домагав ся бесідник обовязкової науки обидвох краєвих языків в школах середних. На жаль, ще у більшости є такий погляд, будьто би наука руского языка і письмен-

10 Несподіванє лихо.

Історичне оповіданє.

(Дальше.)

X.

Вийшовши з шинку і прийшовши кілька ступнів з Йоною, Митрофанов покинув його і взяв ся праворуч в переулоч.

— Куди-ж ти, Грицьку! — гукнув на його Кривецький — чому від гурту одбивавш ся; йди в купі до школи...

— Минї треба на ринок, ідїть собі, я зараз верну ся, — відповів Митрофанов — і швидко пішов далі. Пішов він не на ринок; він сказав неправду; не вгамована злість і жалоба піместили ся повели його до канцелярії бригадира Велямінова.

Ледві минув він московську гавитвахту, як зустрів якогось майора московського. Він спинив його і сказав, що має: «слово і дело». Митрофанов розповів майорові на його питаня тільки головну основу свого доносу, що має за названими їм товаришами «слово і дело о его величество високой монаршей чести». Сего зовсім досить було на те, щоб майор наказав капітанові, або вирядив з Митрофановим шістьох

жовнірів арештувати Нечитайла і його товаришів, яких покаже Митрофанов.

Митрофанов повів жовнірів в школу. Тут Кривецький порав ся сам коло печи. Жовніри забрали його, Степана і ченця Йону і рушили за проводом Митрофанова шукати останніх. Переходячи через міст, зустріли Микиту і забрали його.

Митрофанов був певен, що Лукян і Куприян в церкві св. Іллі, де тоді ще йшла служба Божа. Він і повів туди двох жовнірів. Останні чотири жовніри повели Йону і арештованих хлопців повели в «гетьманську канцелярию», властиво в канцелярию бригадира Велямінова.

Митрофанов прийшовши в церкву з жовнірами, побачив, що Каприян дійсне на крилосі сьпіває саме «причастє». Жовніри зараз же взяли його з крилоса і ввели з церкви.

— А де Лукян? — спитав Митрофанов у Куприяна.

— Тобі яке до його діло? Де йому треба бути, там він і є, — відповів Куприян.

— Не минї його треба, а царським людям... Був же він в церкві?

— Був... а скоро я прийшов, — він пішов.

— Куди?

— Я не питав і не вістен про те.

Куприяна повели. Він справді не відав, де

Нечитайло. Останній ходив на передмістє Вершню. Його прохав дякон Протопенко, щоб він покликав до попа Ілійської церкви якогось ченця і пономаря з церкви Різдва Богородиці.

Вернувшись до своєї школи Нечитайло нікого з дорослих не застав; в школі, була сама молеча. В печі горів огонь, на припічку стояв горшок, в йому ключем кипів і біг куліш.

— Деж хлопці? де Кривецький? — спитав ся у малих хлопців Лукян.

— Нема їх, москалі похватили... і Кривецького і отого сопотого ченця, усіх похватили...

— Як похватили? — дивував ся Лукян.

— Так, просто: прийшли і похватили... Прийшло сюди богацько москалів і ну усіх брать... Кривецькому не дали й кулішу доварити... Привів сюди москалів Митрофанов і сам знов пішов з ними; мабуть пішли шукати Степана да тебе, бо розпитували і про тебе і про його... Нечитайло скривив ся; він догадав ся, що щось воно не гаразд і що бучу скоїв Митрофанов.

А малі хлопці, обступивши його, говорили:

— Кажуть: Грицько Митрофанов за щось побив ся з Степаном; Степан спустив йому з носа червону юшку, дак він за те й пожалїв ся на його москалям...

— Паскудна справа, — подумав собі Нечитайло, сказав хлопцям розходить ся по домівкам,

ства була непотрібним перетяженем польської молодіжи, котра не багато хісна може винести з науки руского язика і письменства. Бесідник звертає увагу на те, що навіть в Росії, де офіційно негуєсь існуванє українсько-руської мови і літератури, перворядні учені російські пишуть історію українсько-руського письменства. Належало-б і у нас залишити такі погляди о маловартности нашого письменства. Другим предметом, котрий може віддати великі услуги в народнім вихованю і образованю науки історії є особливо-ж наука історії свого народу. Тут також треба справу ясно і виразно поставити. Доси учать у нас в середних школах історію рідинного краю, після учебника д-ра А. Левицкого. Оден кравіський дневник написав на дорогу учасникам анкети статю, в котрій вкладає їм яко обовязок, домагати ся заведеня обовязкової науки історії Польщі, позаяк на всході краю зачинає перевизшати руский елемент. Бесідник думав, що таке розуміне народного вихованя і образованя незгідне з его переконанем. У нас на жаль нема у великої часті людей заводових ще також ясного і предметового суду о історії Руси. Історія та подає ся лише дрібними епізодами в шкільнім учебнику, котрі для руских гімназій лише незначно розширено. Не можна сему дивувати ся, коли навіть бувший міністер просвіти Гавч, коли розходило ся о утворенє катедри історії Руси в львівскім університеті, висловив ся, що «die Geschichte des ruthenischen Volkes ist noch keine concrete Wissenschaft», хоч повинен був знати, що навіть німецькі учені, от хоч би Engel і ин. писали історію Руси вже в так давних часах — не кажучи вже про богату наукову літературу історичну найновіших часів. Отже треба задля того ясно поставити питанє науки історії народу руского і відповідно її трактувати в середних школах. Поясненє п. Дзєндзелевича не вдоволяє бесідника для того бажає поясненя належного.

При кінци домагає ся більшої бачности на фізичне вихованє молодіжи в дуєї промови проф. Йордана.

Д О П И С Ь.

Вибори в Коломийщині.

Питанє, що неодного цїкавило, занимало широкі круги публіки, та нетерпеливило горячковим ожиданєм — розвязанє. Всякі квестії, гіпотези, та евентуальности уступають місця доконаному фактови. А факт сей сумний, та гіркий для рускої суспільности. Тільки передвиборчої праці, тільки трудів, та приготвань на ніщо не здалось, бо при голосованю дня 25-го с. м. упав руский кандидат др. Мих. Дорундяк з великим соромом поражаючою меньшостию, 306 голосами против 658, котрі упали на польского кандидата п. Стефана Мойсу.

Стоїмо перед доконаним фактом, гірким для рускої суспільности, фактом, що соромом паде на наших партийних менерів — політичних шарлятанів, та їх заслїплених підкомєндних, їм то причинить се нової, сумної слави, їм в за-

а сам пішов розвідати, за що москалі вхопили Кривецького. Він не йшов, а просто біг. Не доходячи кілька ступнів до «коллегії», він догнав жовнірів, що вели Йону, Кривецького і Степана. Поруч з жовнірами йшов і Митрофанов.

— Он і він! он і Нечитайло! — озвав ся в один голос Йона і Митрофанов — беріть його, беріть! Ведіть..

— Я й сам піду, — відповів Нечитайло — голос його тремтів, але що се за пригода така, скажіть мені?

— Скажуть! підожди трохи!.. Тепер ти знати меш мене.. — відповів Митрофанов.

— Дак се твоє, Грицьку, діло!.. Ну, тепер я тямлю..

— А вже-ж моє!.. тривай! я казав, що я вас усіх проучу! От воно на моє й виходить..

Нечитайло нічого не відповів на те, тільки плюнув на бік.

В «коллегії» зараз понабивали колодки на ноги арештованим «школярам» і ченця. Митрофанов дивив ся, як набивали колодки і всміхаючись думав собі: «Отепер, Лукяне! не побіжиш до титарівни!» В голові у Митрофанова

слугу припадуть всі виборчі штучки, та махінації, а вкінци й соромний упадок.

Але пригляньмо ся сему фактови близше та ввійдїм трохи глубше в его мотиви.

Коли почав ся в нашім окрузі рух передвиборчий, то зараз консолідація дістала в свої руки верховодство і почала вести перед цілій виборчій акції. Се вже одно не добре ворожило, бо небога консолідація не має ніколи до виборів щастя, а єї менери і взагалі почитателі, ані політичного розуму, ані хисту, а тим самим і вправи до розвиненя розумної тактики в виборчій акції. Романчукісти зрезигнували навіть з проводирства, й самі записались під коменду москвофілів, а властиво д-ра Дудикевича. Але у сего «гаспадіна» побачилисьмо лиш нахил до розказуваня, а найменьшої охоти до позитивної праці. Видав п. Дудикевич кілька «указів», трохи покричав на кількох вічах, та передвиборчих зборах, та на тім ся й скінчило.

Інші консолідаційники, з виїмком трохи щиріших, робили стілько, що і п. Дудикевич. Розправляли дуже широко на тему виборів по касянах, на всіх сходинах, агітували завзято поміж собою по всіх цукорнях, та кавярнях, підписували відозви, не читаючи навіть, що в них написано, скликали віча, та передвиборчі збори — одним словом розпиняли ся за своїм кандидатом. Чого-ж ще більше треба.

Бачучи таку роботу своїх проводирів, селяни почали самі рушатись, приготвлялись до виборів, а розумієсь не бракло людей інтелігентних, щирих та охотих до праці, що багато трудили ся, багато працювали около сеї справи. Але се були виключно «селохи», бо міські герої працювали в инший спосіб. Бачучи, що широка розправа, та дебати в своїх власних кругах не богато поможуть цілій справі, кинулись агітувати, поміж міщаньством, а навіть поміж жидами. А наші міщани знані зі своєї апатії в політичних справах, а жид — річ знана — має свій розум: буде слухати всіх агітаторів, а голос віддасть на кого єму подобає ся. І не розумію, чи наші консолідаційники сего не знали, чи знати не хотїли, що всяких старань докладали, щоб собі з'єднати собі противних, а в найліпшій разі непевних людей, а тимчасом занедбали селяньство, найліпшу і найпевнішу підпору. Чи були селяни так дуже певні, чи мали їх за цілком приготованих і з'організованих? Не знаю. Знаю лишень, що майже тільки один коломийський повіт був досить приготованим до виборчої борби, а в решті повітів, помимо сильного і живого руху, консолідація ограничила ся на скликаню кількох віч, та передвиборчих зборів. І думали, що все те зробить тих кілька передвиборчих зборів, котрі они скликали, а на котрих являлось завсїгди мало що більше понад 100 осіб, а між тим нераз половина міських індивідуїв, що на вибір не можуть мати найменьшого впливу.

Занедбали отже наші консолідаційники селяньство в руху, який був не зорганізували, а хіба здеорганізували. Се одно було так величезною їх стратегічною похибкою в виборчій кампанії, що могло само дати причину погрому.

роїли ся гадки, як він зараз отсе піде до титаря, розповість, який «злодюга» Нечитайло, як його забили в колодку і т. и. Він встигне і зуміє відвернути і титарівну від такого «злодюги», встигне привернути її до себе і до Пилипівки ще може й на рушничку з нею стане... — А тобі, Лукяне, щасливої путі!.. — думав він.

Не довго, одначе, такі широкі та солодкі надії тішили серця Митрофанова.

— А ну, давай сюди ногу! — озвав ся до його голос ката, що набивав колодки.

— Як! хіба й мене!.. я-ж!.. за що-ж мене?.. — питав ся Митрофанов занадто здивований і збентежений заходами ката коло його ноги. Він жалісно благав очима майора, а той не вважав і сидів понуро, мовчки.

— Давай, кажу тобі, ногу! — промовив кат і ударив Митрофанова кулаком по тій нозі, до якої підставив колодку.

— Помилуйте! за що-ж? — благав Митрофанов.

— Наче не знаєш, за що? Сказано — доносчиків перший кнут. — І з сім словом кат почав набивати колодку.

Але прилучили ся ще до того инші несприятелі обставини.

По перше можна тут зазначити виборчі надужитя. Противний табор і в разі найліпшого приготвлєня з нашої сторони, був би всіх сил та старань докладав, щоби виборцями вийшли люди для нас непевні, о скілько можна індеферентні, з котрими-б можна зробити, що захоче ся. Се повелось в данім разі тим лучше.

По друге повинні були памятати консолідаційники, що то вибір з V. курії. До неї входять і темніші верстви, а що більше, належать тут ще двірські слуги, що мусять голосувати як пан каже і верстви непевні, або й ворожі для нас, н. пр. жиди. Селяни-господарі самі можуть мати перевагу хіба при помочи як найширших кругів всего сільского населєня. Отже виборчі аранжєри повинні були покинути свої марні заходи около жидів, та в загалі неприязних собі людей, а звернути ся там, де правна, сильна підпора, де властиве поле до праці, з котрої може щось вийти — повинні були працювати та приготвляти до виборчої акції цілі маси сільского населєня.

Того они не зробили. За ліниві були до позитивної праці між селяньством; они вишукували що раз то нові консолідації, от хочби як руско-жидівску. З самим пеклом були-б зробили консолідацію, для легшого переведєня своїх замислів, хоч дуже добре бачать, що і з руско-кацапської нічого путнього нема, лиш своїми засобами кормлять народних ренегатів, засилають їх своїми силами, та кидають їм на поталу народні сьвятощі.

Сей отже гіркий для кожного щирого Русина факт припаде в заслугу виключно консолідації. Она то сей рух нещасливий зачала і аевідповідно перепровадила, віддавши верховодство цілої акції в руки москвофільської кліки. Перед самими навіть вже виборами, перед голосованєм, занедбанє виборців, улегчаючи тим способом задачу агітаторам та поплечникам п. Мойси. Перед виборами говорило ся і кричало ся досить голосно о загальній справі, о праці для загалу зі сторони консолідації, а в рішаючій хвили навіть не показав ся ніхто з відси на очи виборцям. В навечерє виборів, коли ще мало хто з виборців був в місті, скликали они збори виборців і то лиш в одній Коломії і думали нещасні, що сего вже досить.

Але зараз при голосованю показали ся наслідки такої роботи, а результат виборів падає соромом на консолідацію. Московскі наймити, народні ренегати виходять героями, бо після їх власної реклами они ніби то працювали всіма силами для народного добра, а нещасна фракція Романьчука остала зі встидом та соромом, з цілим тягаром упадку на плечах, бо той упадок — то їх заслуга.

Рада державна.

На вчерашнім засіданю правительство предложило проєкт закона про невіднесені виграї; міністер залізниць проєкт закона в справі бу-

Митрофанов сумно глянув навкруги. Ні в кого, навіть у Йони він не спостеріг найменьшого почутя до себе. Кожен з арештованих був повитий хмарою журби про власну долю. Майор, жовнір і кати дивили ся зовсім байдуже. Нічого незвичайного, нічого такого, що повинно-б турбувати людину, хвилювати серце, брати за душу, вони не бачили навкруги себе.

«Колодників» повели до в'язниці і позакладали кожного окремо по «казенкам» (келиям).

На справу, зняту видавцем Митрофановим «коллегія» подивила ся яко на справу незвичайно важну, велико-таємну, політичну! Справа йшла «о Ёго величєство високої монаршей чести». Таких справ ні «коллегія», ні голова її бригадир Велямінов не могли ні стежити, ні розбирати. Слїдство і присуд в таких справах чинила «Тайная сыскныхъ дѣлъ канцелярія». Тим то Велямінов усіх арештованих, на пятій день по арешті вирядив, не знимаючи з них колодок, під вартою в Москву.

Дальше буде.

дови залізниці Опава—Ратибор; Суд краєвий в Кракові домагавсь видання посла Дашиньського.

Наступає відчитане внесення і інтерпеляцій, почім міністер справедливости, Рубер, відповідає на інтерпеляцію в справі австр. Тов. оружія в Штайр; в справі положення доглядачів в'язниць і карних заведень, та в справі неправильностей в укладі галицьких книг ґрунтових. Доходження в справі галицьких ґрунтових книг є вже в ході, а коли покінчать ся, правительство предложить сю справу до парламентарного предложення.

Відтак палата приступає до дневного порядку вибору 12 членів державного трибуналу. При виборі хотів пос. Вольф викликати авантуру і поставив внесення, щоби засіданя перервати на дві години, а відтак над справою вибору голосувати поіменно. Коли президент др. Фукс вияснив Вольфови, що таке внесення є противне регуляціям, він підійшов до трибуни і став кричати: Ваше поступованє є безвстидне — і зловив кіш з картками до голосованя та шпурнув ним об землю, що всі картки розсипались. (Обуренє і гамір в цілій палаті).

По доконанім виборі приступлено з порядку дневного до дебати над відповідію президента міністрів ґр. Туна в справі чуми.

Антисеміт пос. Грегоріґ забирає голос і ударає на правительство і заряд шпиталю, що через свою неоглядність нанесли столиці великі страсти, бо через вибух чуми зменьшив ся рух чужосторонців. Повтарає недорічні байки про повстанє чуми у Відні і жадає усуненя д-ра Нотнаґля. (Загальний сьміх).

У відповідь заявляє міністер просьвіти ґр. Біляндт, що не видить потреби ограничати бактериолоґічні досліди, бо такі самі заведеня існують у всіх великих столицях серед найлюднійших дільниць, як н. пр. в Парижі, Петербурзі, Букарешті, Ліверполю, Фльоренції. Ізолювати цілком не дасть ся такий заклад, бо прецінь мусить мати стичність зі шпиталями, з хемічними фабриками, а люди, що працюють в бактериолоґічнім закладі мають прецінь також свої житєві потреби. Впрочім і в такім разі заволичене зарази не булоб виключене, бо она може прийти залізницями і кораблями, через особи і товари, які приходять з інших міст. Але натомість можна спокійно глядіти на сю справу, коли зробить ся все, що після людського обчисленя годне повздержати розширене зарази. У віденьскім бактериолоґічнім інституті було так. Комната для експериментів находить ся далеко від келій для хорих, в безпосередній звязи тільки з патолоґічно-анатомічним інститутом, має камяну підлогу і тому може бути в кожній хвили радикально здесинфекціонована. З огляду на хвилеве занепокоєне здержано тепер всякі бактериолоґічні досліди, але таки я не міг би заявити ся — кінчив міністер — за таким ограниченем на будуче і утрудненем наукових а в особенности бактериолоґічних дослідів.

Пос. Фурнір (нім. поступ.) висказує, мимо свого опозиційного становища, подяку для міністра, що отверто і сміло станув в обороні інтересів науки. Закиди пос. Грегоріґа називає небилицями, з якими не варто навіть розпирляти ся. Наступає оживлена суперечка з християнськими соціалістами, що до особи д-ра Нотнаґля, так що аж віцепрезидент Фериянчич визнає пос. Фурнір, що внутренности Барша вкинено до каналу; неправдою, що заражені шурі повтікали. Такою самою неправдою є, що лікарі тільки для гроша роблять такі небезпечні студії. (Пос. Люегер: Студії можна робити, але не годувати бакцилі!) — Даруйте, пане бурмістре, але студіїв не можна робити без годования бакцилів. (Пос. Штробах: Нехай годують їх в Бомбаю! — Пос. Бельоглявек: Кох в Берліні заборонив се, а Нотнаґель позволив!) — Коли ви можете доказати се, що Кох заборонив... (Бельоглявек: Докажемо вам!) — Коли докажете, я відкичу все, що тут сказав.

Від часу, коли в Парижі розпочато досліди над чумою і коли др. Ерсінови і єго японським товаришам удало ся найти зародок чуми, ведуть дальше досліди в тім напрямі. В р. 1897 радила у Венеції чумова конференція і постановила такі самі рішеня. Коли перед двома ро-

ками наукова експедиція вирушила до Індії, лікарі вернули звітам не тільки зі своїми науковими досьвідченнями, але і з культурами бакцилів, які тепер годують у всіх більших містах Европи. Чума, що вигасла була тому 10—15 літ, проявила ся недавно з великою силою в Азії. Іменно перед шести роками вибухнула з великою силою в Гонг-Конґ, а так само в Індиях. В Мезопотамії заледво вигасла, а вчера довідали ся ми, що знов проявила ся в Туркестані. Знавці заявляють, що чума зближає ся щораз більше до Европи і власне перший асистент в інституті Коха може навіть поучити, що не є виключеним, аби чума так само як в 17. віці, появилася знов в Европі. На сей випадок треба бути узброєним, а се може стати ся тільки через бактериолоґічні досліди. Се не гумбуг, а наука для добра людскости.

Служби гуманітарности не годить ся втягати в партийні сварки. Певно, що всі моральні хороби, наші ненависти народні і віроісповідні згинули би на ґрунті висшої просьвіти (гучні оплески). Хто нападає на просьвіту, сей нападає на підставу нашого морального і фізичного бити (оплески).

Пос. Яровевич приймає з вдячністю заяву правительства. Найбільшим ворогом умістности є несвідомо товпа (оплески). Кождий новий вислід наукових доходжень стрічає ворогів і аж опісля находить признанє люду. Піднесені скарги виходять головно з несвідомости і незнання властивої істоти заразливих хороб. Бесідник жадає реформи патолоґічного інституту.

Пос. Шнайдер (христ. соціал.) каже, що дослідів з чумою не повинно ся робити нігде, хіба на місці чуми в Індиях. Жидівські лікарі роблять досліди тільки на людях, а ніколи на жадах. Бо «Шульхан Арух» учить: Жид не має обовязку забити християнина, з котрим живе в мирі, але єму строго заборонено спасати християнина від смерти. Ото, чому жидови вільно робити експерименти на тілі християнина (сьміх). Свою бесіду кінчить Шнайдер доказом, що безусловно належить сконфіскувати всі жидівські добра (оплески антисемітів).

Тут вивязує ся пристрастна суперечка між пп. Прохаскою а Врабцом, котрим помагають Резель і Грегоріґ; аж грозять собі полишниками.

Пос. Штайнер (христ. соціал.) приписує вини вибуху чуми у Відні не президентови міністрів, котрий ще за коротко справує свій уряд, але міністрови просьвіти, як бувшому шефови секційному в тім міністерстві і референтови санітарному в міністерстві внутрішних справ, радникови двору Кусому. Послам Фурнірови і Яровевичови добре обставати за культурами чуми, бо їх годує ся у Відні — найже они заберуть собі їх до своїх країв.

Відтак промовляли ще радник двору Кусий іменем санітарної ради, пос. Хіярі (нім. люд.) і пос. Дашиньский, котрий при нагоді звернув ся против бюрократії, як найбільшому ворогові люду.

По слідуючій бесіді пос. Врабеца, на внесенє пос. Бендля замкнено дискусію. Як генеральний бесідник промовив пос. Люегер коротко, ударяючи на систему клік на медичнім і правничім виділі та на надужити в научних цілях. Засіданє скінчило ся о год. 6. вечером. Слідуюче в п'ятницю дня 4. падоліста.

НОВИНИ.

— **3 університету.** Міністер просьвіти покликав на членів комісії екзамінаційної для кандидатів учительського званя в гімназіях і школах реальних проф. університету львівського д-ра Олександра Колессу, яко екзамінатора з руского языка і літератури, приватного доцента д-ра Антона Даниша яко екзамінатора з педагоґії, а приватного доцента д-ра Едварда Порембовича, яко екзамінатора з французского языка і літератури.

— **3 нотаріату.** Міністер справедливости переніс нотарів Франца Шелєвского з Тисьмениці до Грималова а Антона Шіллера з Золотого потока до Тисьмениці.

— **Рух льокальний.** З днем отвореня руху на шляхах всхідно-галицьких залізниць льокальних Біла чортківська, Заліщики і Вигнанка-Скала з відногою Тересинь-Іване Пусте, увійде в жите П. додаток до обовязуючих від 10. січня 1898 постанов регуляміну і тариф для перевозу осіб, пакунків, посилок експресових і псів на залі-

зницях льокальних в Галичині і Буковині, котрі зістають в заряді державнім, а до котрих не примінює ся льокальної тарифи ц. к. австрійських залізниць державних. Ціна примірника 20 сотиків.

— **Огні.** В Добростанах, повіта городецького, вибух в ночі з 20. на 21. пожар, котрий знищив до нащаду 6 селянських загород. — В Плавчи великій, повіта бережаньского, знищив пожар 50 селянських загород враз з цілим добутом. Шкода виносить поняд 30.000 зр., з чого ледви 6.000 зр. поверне асекурація. — Дня 17. с. м. спалила ся стодола і шпихлр в дворі Побитній пов. ряшівского, в маєстности міністра Адама Єнджейовича. Шкода виносить 3.500 зр. в господарских будинках а 5.000 зр. в збіжю. Ціла шкода була убезпечена. О підпал підозрівають Саломона Ребґуна, державця Побитної.

— **Спроневіренє.** Львівска поліція займає ся тепер цікавою справою. Перед тижнем виїхав якийсь п. Хшановский в околицю Станиславова, щоби там обняти посаду управителя дібр і приготувити собі помешканє. Перед відїздом поручив своему знакомому С., бувшому диюрністови, відвезти свої річи вартости 2.000 зр. на залізницю і дав єму навіть в тій цілі фрахтовий лист на річи. С. відвіз річи на залізницю, але сейчас вернув з ними до міста, продав все ганделецям і утік. Слідство веде комісар Матковский. До сеї пори мало ще віднайдено річий, бо порозходили ся посредством ганделеців по цілім місті. Диюрніста доси ще не висліджено.

— **Чума в Індиях.** Чума ширить ся сильно в східних Індиях. Коли в минувшім році в остатних трох місяцях числено в Бомбаю 250 жертв, то нині в тім самім часі статистичне бюро при лікарскім уряді нотує 1400 смертельних випадків. В декотрих місточках, що уважають ся за огнище зарази, як Hubli і Dhargwah, числено в послідних днях по 100 случаїв смерти. Сукровиця проф. Гафкінса, яко запобігаюче средство, дає додатні результати. В Бомбаю до сеї пори 20.000 осіб веліло щепити собі сукровицю. В Калькуті ширить ся епідемія досить слабо. До сеї пори в протягу остатних тижнів начислено около 200 случаїв смерти. В Маурас і Гидерабад епідемія рівнож не прибирає грізнійших розмірів.

— **Відважний злодій.** В ночі з вівторка на середу добув ся злодій до камениці під ч. 10 при ул. Жуліньского у Львові. Насамперед випорожнив шафарку п. К., що стояла в сїнях на 2. поверсі і позносив віктуали на діл, щоби при відході забрати. Відтак удав ся на перший поверх до мешканя полкового лікаря др. Д., котрий тепер на відпустці. Злодій розбив палицею закінченою залізним топірцем скобель і замок і ввійшов до покою. Однак в сусідній кухні спав слуга лікаря, вояк, котрий хватив пічного пташка і хотів єго придержати. Тоді розпочала ся шарпанина, серед котрої ударив вояк злодія сокирою так, що той мусів утікати. Вояк одержав легкі рани. Злодій утік через браму камениці, котру отворив або дібраним ключем, або котрийсь з льокаторів, маючи ключ, оставив браму отворену. Поліція хоче запізнати ся з тим сьмільчаком і глядає за ним пильно.

— **Дрібні вісти.** Міністер просьвіти іменував др. І. Сімона адюнктом львівської академії ветеринарії. — Намістник ґр. Півінський віде тими днями на кілька днів до Відня. — Міністер справ заграничних ґр. Голуховский переїздив позавчера через Львів до своїх дібр Скали, де забавить пару днів. На дворці повтав єго намістник ґр. Півінський. Рівночасно переїхав через Львів російский міністер справ заграничних ґр. Муравєв в дорозі з Відня до Підволочиска, а опісля на царський двір до Ливадії.

Телеґрами.

Відень, 28. жовтня. Союз німецкого народного сторонництва, дальше християнсько-соціяльне і німецке поступове сторонництво рішило вчера відкликати своїх представителів з конференції провідників лівіці. Тим фактом німецка Gemeinbürgschaft пероломана. Причиною сего було становиско великої німецкої посілости в угодівій комісії супротив внесеня пос. Гроса, щоби над предложеннями правительства перейти до дневного порядку.

Рим, 28. жовтня. Всі держави прирекли взяти уділ в конференціях против анархістів. Конференція відбуде ся в Римі.

Брукселя, 28. жовтня. Бельгійське правительство установило на всіх університетах катедру російского языка. Публична опінія приняла се дуже прихильно з огляду на потребу торговельників, фабрикантів, ремісників, інжинєрів і дипломатів, для котрих дуже пожиточним є знанє російської мови.

Розклад їзди поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го жовтня 1898.

(Приїзд і від'їзд поданий після часу середно-європейського).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
приходить о годині				відходить о годині			
6:45	з	Іцкан (Галацу, Ясс), Сучави		6:00	до	Підволочиск, Бродів з голови двірця	
7:40	"	Янова		6:05	"	Іцкан (Букарешту, Ясс, Галацу)	
7:50	"	Тернополя і Бродів на дворець Підзамче,		6:15	"	Підволочиск, Бродів з дв. Підзамча	
7:55	"	Сокала і Рави рускої		8:35	"	Кракова (Відня, Берліна)	
8:05	"	Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия		8:45	"	Янова	
8:15	"	Тернополя і Бродів на дворець головний,		8:50	"	Кракова (Відня, Варшави)	
9:05	"	Кракова (Відня, Варшави, Пешту)		9:15	"	Скольного, Калуша, Борислава, Хирова	
10:35	"	Іцкан, Сучави		9:35	"	Підволочиск, Бродів з дв. головного	
10:45	"	Ярослава, Любачева		9:53	"	з дв. Підзамче	
1:01	"	Янова		9:55	"	Белзця, Рави рускої, Сокала	
1:30	—	Кракова (Відня, Берліна, Вороцлава)		10:55	"	Іцкан, Сопова, Бергомету, Сучави	
1:40	"	Скольного, Стрия, Калуша, Хирова		1:55	"	Підволочиск, Кієва з дв. головного	
1:50	"	Іцкан (Букарешту, Галацу, Ясс) Сучави		2:08	"	з дв. Підзамче	
2:15	"	Підволочиск (Кієва, Одеси) на дв. Підз.		2:40	"	Іцкан (Ясс, Букарешту)	
2:30	"	на дв. гол.		2:50	"	Кракова (Відня, Вороцлава, Берліна),	
	5:00	"	Козови, Бродів на дв. Підз.		3:00	Любачова чер. Ярослав, Ясла чер. Ри-	
	5:25	"	на дв. гол.		4:55	шів, Хабівки чер. Рашів або Тарнів,	
	5:40	"	Іцкан, Сучави			Стрия, Скольного тільки від 1/2 до 3/4	
	5:55	"	Сокала, Белзця і Любачева			Ярослава, Самбора через Перемишль	
Ніч				Ніч			
	3:04	з	Підволочиск, Козови, Грималова на Підз.		4:10	до	Кракова (Відня, Берліна, М. Ляборч)
	3:30	"	на дв. головний		5:20	"	Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава
5:10	—	"	Кракова (Відня, Берліна, Варшави)		6:30	"	Іцкан, Радівів, Кімполонга Сучави
	6:10	"	Кракова (Відня) Самбора на Перемишль		6:40	"	Кракова (Відня, Берліна, Варшави)
8:45	—	"	Кракова (Відня, Берліна, Варшави)		6:55	"	Тернополя з двірця головного
	9:10	"	Кракова, Ясла, (Пешту) на Перемишль		7:00	"	Лавочного (Мункача, Пешту)
9:39	—	"	Підволочиск, Бродів на двор. Підзамче		7:10	"	Сокала, Рави рускої
9:45	—	"	Іцкан. (Букарешту, Ясс, Галацу, Сучави)		7:15	"	Тернополя з двірця Підзамче
9:55	—	"	Підволочиск, Бродів на дв. головний		7:44	"	Янова
	10:30	"	Лавочного (Пешту) Хирова, Борислава		10:05	"	Іцкан (Ясс, Галацу) Сучави
	12:15	"	Стрия, Калуша, Борислава		10:40	"	Кракова (Відня, Варшави, Берліна)
		"	Стрия, Калуша, Борислава		11:00	"	Підволочиск, Бродів з дв. головного
		"	з дв. Підзамче		11:27	"	

ЗАМІТКА: Гола нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано. Час середно-європейський різняться ся від часу львівського о 36 минут, а іменно: 12 год. часу середно-європейського = 12 год. 26 мин. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. зал. держ. (Львів, ул. Третого мая, готель Імперяль) уділяє поясненя в справах залізничних, продає білети всякого роду і розклади їзди.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

переніс 3

КОНТОРУ ВИМІНИ

Відділ депозитовий

котрих бюра містили ся до тепер в мезанині власного будинку до льокалю фронтowego в партері.

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до перехованя папери вартістні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституціях заграничних т. зв.

Депозити сховкові (Safe Deposits)

За оплатою 25 до 35 кр. а. в. річно, депозитар дістає в сталевій касі панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може своє майно або важні документи.

Під тим взглядом поробив Банк гіпотечний як найдогідніш заряджена.

Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.

Дмитро Затурский

поруцає свою

робітню обуви мужескої, жіночої і для дїтїй

у Львові, улица Коперника ч. 5.

Виріб тревалий і елегантний. Ціни умірені. Замовленя з провінції залагоджує відвортною почтою. 140

1000

туток цигаретових за 1 зр. поручає фабрика туток

АНТОНІНИ МАЗУРКЕВИЧ

у Львові, улица Галицка число 12. Замавляючим 5.000 тутоко разом опаковане і відсилка franco.

ЛЕВ ЛОПАТИНСКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ!

Драма з галицкого еміграційного руху в 4. актах.

Ціна книжки брошурованої в картоні 35 кр., оправленої в полотно з хорошими витисками 50 кр. — На почтову оплату 5 кр.

Замовленя з провінції у автора ул. Зибликевича ч. 18, Львів. У Львові набути можна в Ставропигійській книгарні.

Хорі на легкі, горло, гортанку і астму!

Хто раз на завсїгди бажає позбути ся слабости легких, або горла, хотайби найупірайшої, або астми, навіть дуже завданеної і на позір невилічимої, сей негайне гербату для хроїчно хорих на легки і горло **A. Wolffsky-ого**. Тисячні подяки дають гваранцію великої уадоровляючої сили тої гербати. Пакет на два дни 75 кр. Брошура (описане ужитя) задармо. Правда лише у **A. Wolffsky-ого, Berlin, Nr. 37.**

РОБІТНЯ СУКОНЬ ДАМСКИХ ЕМІЛІЇ СОКОЛОВСКОЇ

у Львові, Ринок ч. 29, І. п. приймає ласкаві замовленя і виконує їх густо 206 вно і по приступних цінах. НАУКУ КРОЮ уділяє в осібних годинах. Замісцеві панночки приймає на помешканє

20% ДЕШЕВШЕ ЯК У ВІДНІ!

ДОСТАРЧАЄ ВСІЯКІ КАВЧУКОВІ ДРУКАРНІ ЧЕРЕНКОВІ ПЕНШЕ ГАЛ. ЗАВЕДЕНЄ РИТОВНИЧЕ ВАРСТАТ ДЛЯ ВИРОБІВ З МЕТАЛУ, ЛИТИХ НАПИСИЙ, МАЛЯРСТВА ШИЛЬДІВ І ФАБР. СТАМПИ ЛІЙ КАВЧУКОВИХ І ПРОЧ.

!!ДРУКАРНІ ТАКОЖ З ЧЕРЕНКАМИ РУСКИМИ!!

ГЕНРИК ШАПІРА

Львів, ул. Коперника ч. 3. (ПОВІЧ АПТИКИ ПЕТРА МКОЛЯША). 146 22-24

Цінники gratis i franco.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовленя і посередничить в закупні:

Свїтло церковне

впрост з фабрики Іа по 70 зр., Па по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: КАВУ по 5 кіл. послілках почт. в ціні по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко

ВИНО в 5 кіл. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. —

Івьші товари по уміреных цінах. 76—?

Галицкий Банк кредитовий

почавши від 1 лютого 1890 видає

4⁰/₀ АСИГНАТИ КАСОВІ

з 30-дневним виповідженєм,

3¹/₂⁰/₀ АСИГНАТИ КАСОВІ

з 8-дневним виповідженєм,

а всі иньші находячі ся в обігу 4¹/₂⁰/₀ Асигнати касові з 90-дневним виповідженєм будуть опроцентовані почавши від дня 1 мая 1890 по 4⁰/₀ з 30-днев. речинцем виповідженя.

Львів, дня 31 січня 1890.

Дирекция.